

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

คุณภาพของคน ในการปฏิรูปการศึกษาของไทย จะสังเกตเห็นว่าปัจจุบันทุกคนตื่นตัวกันมาก ทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ตลอดจนประชาชนและสังคม โดยมากจะมุ่งเน้นในเรื่อง การปฏิรูปโครงสร้างทางการบริหาร การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปครู และไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อไปสู่เป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษา รวมทั้งยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมกับสากล แต่ในส่วนที่เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาและนับว่าสำคัญ ซึ่งได้แก่คุณภาพของผู้บริหาร (สมชาย เทพแสง, 2546, หน้า 11-16) ซึ่งสอดคล้องกับ สุพจน์ นาสสมบัติ (2547, หน้า 2-3) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารยุคใหม่ยุคโลกาภิวัตน์จะต้องปรับและพัฒนาตนเองให้สามารถบริหารให้องค์กรมีการเปลี่ยนแปลงและทำงานให้สอดคล้องเข้ากับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ นักบริหารต้องพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีคุณสมบัติมากกว่าผู้บริหารธรรมดาๆ ที่เก่งบริหารงานหรือจัดการทรัพยากรต่างๆ ภายในองค์กรเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นนักบริหารสูอนาคต โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นผู้บริหารในแต่ละระดับเป็นผู้หนึ่งที่มีความสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่การปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริงผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ

ในยุคการปฏิรูปการศึกษารอบสอง กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายสำหรับการปฏิรูปการศึกษารอบสอง ตั้งแต่ปี 2552 - 2556 โดยมุ่งเน้นสามเรื่องหลักคือ เรื่องคุณภาพ เรื่องโอกาส และเรื่องความร่วมมือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้มีโครงการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ เพื่อให้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพให้ เป็นไปตามเป้าหมายภายใต้นโยบายการปฏิรูปการศึกษารอบสอง ดังนั้น ภาระหน้าที่อันจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร คือ การอำนวยความสะดวกให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ซึ่ง การอำนวยความสะดวกเป็นการใช้ภาวะผู้นำในการวินิจฉัยสั่งการและจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ดังนั้น “ภาวะผู้นำ” จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กรและการจัดการ เพราะจะทำให้มีการปฏิบัติที่ทำให้จุดมุ่งหมายขององค์กรบรรลุเป้าหมาย องค์กรไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ไม่ว่าจะในระดับโลก ระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น ภาวะผู้นำล้วนมีความสำคัญเพราะก่อให้เกิดผลที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัด ผู้นำบางคนทำให้องค์กรเฉื่อยชา เชื่องช้า กลับกลายเป็นองค์กรที่มีความกระฉับกระเฉงว่องไว บางคนทำให้องค์กรที่เคยมีวิสัยทัศน์กว้างไกล

มีสิ่งที่ทำทลายให้ทำตลอดเวลา กลับกลายเป็นองค์กรที่ทำงานอยู่แต่ในขอบเขตที่แคบๆ ขาดสิ่งเร้าใจ แก่ผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กร และได้แต่ทำงานเรื่อยๆ ไปวันๆ ในภาวะวิกฤติของระบบราชการที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน จึงมีความต้องการภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง มีความตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหาอย่างกล้าหาญอดทนและต่อเนื่อง สามารถสร้างความมั่นใจที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กร และทำให้การทำงานของระบบราชการสามารถเดินไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ได้มีการศึกษาภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงนี้ แนวคิดทฤษฎีที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันมากในปัจจุบันคือ แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีภาวะผู้นำแนวใหม่หรือเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ ไปสู่ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีการกระจายอำนาจหรือการเสริมสร้างพลังใจ เป็นผู้มีความคุณธรรม และมีการกระตุ้นผู้ตามให้มีความเป็นผู้นำไปด้วย ดังนั้นผู้นำหรือผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถทำให้ประสิทธิผลของงานและองค์การสูงขึ้น แม้ว่าสภาพการณ์ขององค์การจะมีข้อจำกัดต่างๆ เพียงใด (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2543, หน้า 7) ซึ่งสอดคล้องกับภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับสถานศึกษา ด้วยเหตุผลที่ว่า ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีประสิทธิผลที่สุด จึงเป็นทฤษฎีที่เหมาะสมกับการนำมาพัฒนาภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับสังคมไทยให้พ้นวิกฤตและเพื่อรองรับการประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดว่า มีวิสัยทัศน์ในการจัดการให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 5)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จังหวัดกำแพงเพชร มีอาณาเขตครอบคลุมอำเภอต่างๆ ในจังหวัดกำแพงเพชร รวม 6 อำเภอ คือ อำเภอขาณุวรลักษบุรี อำเภอคลองขลุง อำเภอคลองลาน อำเภอทรายทองวัฒนา อำเภอปางศิลาทอง และอำเภอบึงสามัคคี มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 197 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา 197 คน และข้าราชการครูจำนวน 2,091 คน ซึ่งมีภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไข(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สำหรับการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือผู้บริหาร ต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานบทบาทใหม่ของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียนทุกคน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้นำหรือผู้บริหารยุคใหม่จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่เดียวกันบุคคลที่สามารถสะท้อนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ

ผู้บริหารได้ดีก็คือข้าราชการครู ซึ่งนับได้ว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหาร และจากการศึกษาค้นคว้ายังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ของผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก้าวเพชชเขต 2 ดังนั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก้าวเพชชเขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู เพื่อสามารถใช้เป็นกรอบในการชี้้นำการพัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เข้มแข็ง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 ที่เน้นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก้าวเพชชเขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก้าวเพชชเขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโดยจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก้าวเพชชเขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก้าวเพชชเขต 2
2. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก้าวเพชชเขต 2 สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินตนเอง เพื่อพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขผู้มีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพยิ่งขึ้น
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก้าวเพชชเขต 2 สามารถมองเห็นภาพรวม และองค์ประกอบรายด้านของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และยังสามารถนำผลจากการศึกษาไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

4. สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตลอดจนเป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนใช้กระบวนการรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ของแบสและอโวลิโอ (Bass & Avolio) ประกอบด้วยองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการ (4Is : Four I's) ดังนี้ คือ

- 1.1 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence : II)
- 1.2 การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation : IM)
- 1.3 การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation : IS)
- 1.4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration : IC)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2,091 คน จากโรงเรียน 197 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 323 คน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2552 ซึ่งได้จากตารางการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในแต่ละอำเภอแล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนตามสัดส่วนแต่ละชั้น

3. ขอบเขตด้านตัวแปร แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 เพศ จำแนกเป็น

- ชาย
- หญิง

3.1.2 อายุ จำแนกเป็น

- ต่ำกว่า 30 ปี
- 30 – 40 ปี
- 41 – 50 ปี
- มากกว่า 50 ปี

3.1.3 วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.4 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น

- ต่ำกว่า 5 ปี
- 5 – 10 ปี
- 11 ปี ขึ้นไป

3.1.5 ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น

- โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 120 คน)
- โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน)
- โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ตามรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ของแบสและอโวลิโอ (Bass & Avolio) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบพฤติกรรมที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

3.2.1 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence : II)

3.2.2 การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation : IM)

3.2.3 การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation : IS)

3.2.4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration : IC)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการในโรงเรียน ที่เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงเรื่องความพยายามของบุคลากรให้สูงขึ้นโดยการยกระดับแรงจูงใจของบุคลากรให้เกิดความต้องการมากกว่าที่เป็นอยู่และตระหนักถึงคุณค่าของจุดมุ่งหมายเป็นผลให้บุคลากรเกิดการปฏิบัติงานเกินความคาดหวัง มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน และเป็นนักพัฒนา

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ หมายถึง ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีความประสงค์หรือมีความต้องการต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยพิจารณาจากพฤติกรรมในกระบวนการ 4 ด้าน คือ

2.1 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence : II) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหาร แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการที่ทำให้บุคลากรยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธาภาคภูมิใจ และไว้วางใจในความสามารถ มีความยินดีที่จะทุ่มเทการปฏิบัติงานตามภารกิจ โดยผู้บริหารโรงเรียนจะประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น เสียสละเพื่อประโยชน์ของกลุ่มมีอุดมการณ์ มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการบริหารอารมณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม เสียสละเน้นความสำคัญในเรื่องค่านิยม ความเชื่อและมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีความมั่นใจที่จะเอาชนะอุปสรรค เป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในการบริหารงาน และการวางตัวเพื่อทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

2.2 การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation : IM) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารกระตุ้น จูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดแรงจูงใจภายใน หรือมีแรงบันดาลใจในการทำงาน สร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวกเห็นคุณค่าของงานเห็นว่างานนั้นมีความท้าทายและไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน กระตุ้นให้เกิดการทำงานเป็นทีม มีการตั้งมาตรฐานในการทำงานสูง และ สร้างความเชื่อมั่นว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ด้วยการสนับสนุนให้กำลังใจกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ตระหนักถึงสิ่งที่สำคัญและเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จนเป็นผลให้บุคลากรเกิดความพยายามในการปฏิบัติงานเกินความคาดหวัง

2.3 การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation : IS) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น บอกจุดแข็งจุดอ่อนและเปรียบเทียบผลประโยชน์ที่ได้รับ และทำให้ผู้ร่วมงานมีความต้องการหาแนวทางวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ผู้ร่วมงานในการแก้ปัญหาในแง่มุมมองต่างๆ ด้วยการคิดวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นและเหตุผลต่างๆ ร่วมกันอย่างเป็นระบบจนสามารถทำให้ผู้ร่วมงานมองปัญหาดังกล่าวจากมุมมองใหม่ของตนเอง และหาข้อสรุปใหม่ที่สร้างสรรค์ ที่ดีกว่าเดิม

2.4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration : IC) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงต่อผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยความสัมพันธ์ สนใจ ดูแลเอาใจใส่ผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิด ช่วยปลุกเร้า กระตุ้น สนับสนุน และยกระดับความต้องการให้สูงขึ้น พัฒนาประสบการณ์ให้ไปไกลกว่าเดิม เป็นที่ปรึกษา ให้ผู้ร่วมงานได้พัฒนาศักยภาพของตนเองตามความสนใจและความสามารถช่วยเหลือชี้แนะให้ประสบการณ์การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ด้วยบรรยากาศการสนับสนุนผู้ร่วมงานอย่างเท่าเทียมกัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

4. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา สถานศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา และสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 หมายถึง หน่วยงานที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม และประสานงานในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 6 อำเภอ คือ อำเภอขาณุวรลักษบุรี อำเภอคลองขลุง อำเภอคลองลาน อำเภอทรายทองวัฒนา อำเภอปางศิลาทอง และอำเภอบึงสามัคคี

6. ข้าราชการครู หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

7. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งของข้าราชการครู ตั้งแต่เริ่มรับราชการจนถึงปัจจุบัน จำแนกเป็น 3 กลุ่มคือ

7.1 ต่ำกว่า 5 ปี

7.2 5 – 10 ปี

7.3 11 ปี ขึ้นไป

8. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การจำแนกขนาดของโรงเรียนโดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ แบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ

8.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

8.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน

8.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป